

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Gustafsson, M-L., Kummel, M., Salminen L. & Laaksonen, C. 2022. Neuvola on suomalainen keksintö, joka täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Turun Sanomat, Puheenvuoro 27.9.2022.

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Neuvola on suomalainen keksintö, joka täyttää tänä vuonna 100 vuotta

MARJA-LIISA GUSTAFSSON, MAIKA KUMMEL, LEENA SALMINEN, CAMILLA LAAKSONEN

Turun Sanomat

3:00

ALIO

Neuvola on kulkenut suomalaisten lasten ja perheiden rinnalla vuodesta 1922. Sadassa vuodessa Suomi on muuttunut köyhästä noin kolmen miljoonan asukkaan maatalousyhteiskunnasta yli viiden miljoonan asukkaan korkean elintason ja huipputeknologian maaksi.

Neuvolatoiminnan alkuaikoina lapsikuolleisuus oli Suomessa yleistä ja joka kymmenes lapsi menehtyi ennen viidettä syntymäpäiväänsä. Lähes jokainen perhe joutui kokemaan yhden tai useamman lapsen menettämisen.

Tilastotiedon mukaan tavallisimmat pienten lasten kuolinsyyt 1920–1930-luvuilla olivat syntymävammat, kehitysvirheet, heikkous, ja tartuntataudit, kuten keuhkokuume, tuberkuloosi, tulirokko, hinkkuyskä ja kurkkumätä. Valitettavan usein 1900-luvun alkupuolen lasten kuolinsyytilastoissa lukee myös hukkuminen tai ”lapsenmurha”. Suomessa äitikuolleisuus oli 1930-luvulla noin 400/100 000 synnytystä kohden.

Neuvolatoiminta lähti liikkeelle pyrkimyksestä vähentää äiti- ja lapsikuolleisuutta. Ensimmäinen neuvola perustettiin arkkiaatri **Arvo Ylpön** toimesta Helsinkiin vuonna 1922 Lastenlinnan kellariin.

Aluksi nevolassa työskentelevät terveyssisaret (nykyisin terveydenhoitaja) ja lääkärit keskittyivät ravitsemuksen ja hygienian edistämiseen, sekä rokottamiseen. Vähitellen neuvoloita perustettiin Helsingin lisäksi myös muihin isoihin kaupunkeihin. Pienemmissä kaupungeissa ja maaseudulla, terveyssisaret tekivät kotikäyntejä esimerkiksi polku- tai moottoripyörällä.

Koulutustaustaltaan ensimmäisissä neuvoloissa työskennelleet terveyssisaret olivat sairaanhoitajia tai kätilöitä, jotka olivat täydentäneet osaamistaan lyhyellä kurssilla. Varsinainen terveyssisarkoulutus käynnistyi vuonna 1926. Koulutukseen pääseminen edellytti sairaanhoitajatutkintoa ja vähintään kolmen vuoden työkokemusta. Terveysisar-nimike muuttui 1930-luvulla terveydenhoitajattareksi ja 1970-luvulla kansanterveyslain myötä terveydenhoitajaksi.

Nykymuotoiseen, ammattikorkeakouluissa suoritettavaan terveydenhoitajakoulutukseen, voi hakeutua suoraan toisen asteen koulutuksen suorittaneita. Terveysishoitajakoulutus antaa kelpoisuuden työskennellä sekä terveydenhoitajana että sairaanhoitajana. Lisäksi se avaa mahdollisuuksia hakeutua jatko-opintoihin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tai yliopistoon esimerkiksi hoitotieteen maisterikoulutukseen.

Vuonna 1940-luvulla neuvolat siirtyivät osaksi julkista terveydenhuoltojärjestelmää ja 1950-luvulle tultaessa kunnan vastuulla olevat neuvolapalvelut kattoivat koko maan. Samaan aikaan otettiin käyttöön myös äitiysavustus, jota maksettiin kaikille raskaana oleville. Äitiysavustuksen saamisen edellytyksenä oli (ja on edelleen) käynti äitiysneuvolassa.

Äitiysavustuksen ja neuvolakäyntien kytkeminen toisiinsa johti siihen, että 1950-luvulta lähtien lähes jokainen suomalainen äiti ja lapsi on käynyt tai käy neuvolassa. Tämän päivän neuvolapalvelut on suunnattu koko perheelle.

Neuvolalla on ollut ratkaiseva merkitys siinä, että Suomessa 2000-luvulla syntyy maailman terveimmät lapset ja äitiyskuolleisuus on maailman matalinta.

Yhteiskuntamme on aivan erilainen kuin mitä se oli neuvolan alkuaikoina ja niin ovat myös yhteiskuntamme mahdollisuudet ja haasteet. Neuvolatoiminta muuttuu ympäröivän yhteiskunnan muuttuessa ja muuttaa ympäröivää yhteiskuntaa. Vaikka neuvola elää ja

muuttaa muotoaan, on sen ydintehtävä, äitien, lasten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, edelleen yhtä ajankohtainen kuin 1920-luvulla.

Neuvola on matalan kynnyksen palvelu, jolla on positiivinen, ohjauksellinen ja perheiden yhdenvertaisuutta tukeva tehtävä. Neuvolatoiminta on yksi Suomen hienoimmista keksinnöistä kautta aikojen. Paljon Onnea Neuvola 100 vuotta!

Kirjoittajat: Marja-Liisa Gustafsson; terveydenhoitaja, TtT, Tiimivastaava, Lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisala, Turun ammatti-instituutti. Maika Kummel; terveydenhoitaja, FT, Koulutusvastaava, Ensihoito, terveydenhoito, kätilötyön osaamisala, Turun AMK. Leena Salminen; terveydenhoitaja, TtT, terveystiedon professori, Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto. Camilla Laaksonen; terveydenhoitaja, TtT, Koulutus- ja tutkimuspäällikkö, Ensihoito, terveydenhoito, kätilötyön osaamisala, Turun AMK.